

Tisztelt Megjelentek, Rokonok, Barátok és Érdeklődők!

Az emberek egy része többféle céllal vesz a kézbe fényképezőgépet. Van, aki ebből él. Kitanulja a szakmát, és a műteremben vagy azon kívül elkészíti a képet a megrendelő igénye és saját legjobb tudása szerint. Van, akinek hivatásává lesz a fotografálás. Komoly üzenettel bíró, művészi képeket készít, s már a téma kiválasztásakor arra gondol, hogyan juttathatja el üzenetét a befogadóhoz: a sajtó lapjain, kiállítótermek falán vagy albumokba rendezve. És van, aki kisiskolás korában megkapja első fényképezőgépét, készíti a képeket saját szűkebb, majd táguló környezetében, és ... „úgy marad” mondom én. Volter Etelka szerint ő eleinte észre sem vette, a gyerekes kedvtelés hogyan vált „permanens hobbivá” életében, hogyan finomodott, differenciálódott látásmódja, eszközei, s ez nem csupán a javuló minőségű masináknak volt köszönhető. Így történt, hogy a Máltán töltött bő tanévnyi időben készült, az ott töltött időt végigkövető fényképekből a család, a barátok sőt: szakemberek kérésére, biztatására 41 kép kiállítássá állt össze, falra kíváncszott.

Ezekben gyönyörködhetünk ma. Aki megjárta már Máltát, kis nosztalgiával, aki még nem volt ott kis vágyakozással.

Jómagam egy vetített képes előadás alkalmával láttam először ezeket a képeket, akkor az elrendezés legfőbb szempontja az eltelt idő követése volt, és sokkal több felvétel megtekintésére nyílt lehetőség. A teljes anyag itt és most komoly szelekciónak esett áldozatul. Azért használom ezt a kissé pejoratív kifejezést, mert egyik kedvenc virágfelvételem nem került fel a falra –a másik viszont itt van, vele szeretnék újra és újra találkozni. A válogatást az elrendezés követte, s az eredmény itt található.

A történet akkor kezdődött, mikor egy gondos apa úgy vélte, hogy jó lenne tini lányának egy év külföldi tanulás, amire a XXI. században már van lehetőség. Jót tenne, mert tágulna a világlátása, nyelvet tanulhatna, új ismeretségeket köthetne. A kiállítás megvalósulása tehát neki is köszönhető. De nem jöhetett volna létre a vállalkozó szellemű leánygyermek nélkül sem, aki itthoni családtagjait, iskolatársait, barátait a sportban és a zenében átmenetileg hátrahagyva vett egy mély lélegzetet, és belevágott a kalandba. Ez a kiállítás tehát nélküle sem jöhetett volna létre.

De mert Elin a 2009-10-es tanévben még inkább volt kiskamasz, mint nagylány, egyedül nem vághatott neki a nagyvilágnak. És anya örömmel vállalta, hogy elkíséri, s gondolatban már csomagolta kedves fényképezőgépét is. Már csak egy év szabadságot kellett megkapnia, és munkahelye, amelynek egykor tanulója, majd tanára és igazgatóhelyettese is volt (most ismét az) elengedte. A kiállításért tehát az intézménynek és vezetőinek is hálásak lehetünk.

S hogy kinek még? Peta szeretettel emlegette Baán Katalin fotóművész szakmai és emberi támogatását. Az eredményt láthatjuk, s amúgy, nem mellékesen gratulálhatunk Baán Katalinnak azokhoz a sikerekhez, amit a közelmúltban tanítványaival együtt ért el, akinek képeit beválogatták a Budapesti Nemzetközi Fotókiállításra. S köszönet illeti még a gyakorlati segítség nyújtásért és a meghívó tervezéséért Rónai Gábor kollégámat. Nélküle sem lett volna kiállítás.

Ennyit a „keletkezési körülményekről” S most nézzük, mi és miért illetve miért nem került a falakra?

Hát családi képek –azokat ne keressünk! Nem láthatjuk Elint az ottani iskola formaruhájában, a kosárlabdameccseken vagy a zenekari fellépéseken, Petát a homokos tengerparton olvasgatni vagy kirándulni angol barátaival, vagy azt a családi fotót (talán az egyetlen), amit egy helybeli kattintott el.

Nem látható Málta múltja, a 365 templom, köztük a vallettai katedrális vagy a Máltai Lovagrend Nagymesteri Palotája, de Szent Pál hajótörésének helyszíne sem. Kérem szépen, ez a kiállítás nem akarja pótolni az útikönyvet. De tájfotók sziklái közt ott az ősi dolmen, a búcsújárók menetének hátterében ott van a villanyfűzőkkel látványossá tett templom, a felvonulók közt a díszruhába öltözött papok menete, a történelmi hagyományörzés jegyében ott gyülekeznek a lovagok és a dámák. Mert Málta, mint a kiállítás címe is mondja: a Lovagok és feszták szigete. Valamint vándoraink mindennapi életének helyszíne.

Málta, társunk az EU-ban, sok mindenben eltér attól, amit itthon megszoktunk. A tenger, főként a tenger elemi ereje az újdonság varázsával hat. A magasra felcsapó hullámokat fotós megörökítette, többször is. A sziklákat is kikezdi az erózió, de hogy a parti sétányt évenként újjá kell építeni, azt csak az tudja, akinek a szerző kommentálta a képet.

A tájak a hangulatok megragadásának eszközei is. Belesimul vagy kiegészíti a távoli templom picit képe, a Citadella és finom építészeti részletei, egy rusztikus kőkerítés, a ma már nem működő

világítótorony, a tengeren egy hagyományos színű és formájú, jellegzetesen máltai hajó. Ami viszont nem hiányozhat: a világhírű „Gozo-ablak” nevű sziklaképződmény, amelyet Azur-ablakként is emlegetnek.

Kedvenceim a természetfotók közül a növények: a pálmák, néha tépetten; az agavék; egy vénségesen vén olajfa; néhány tavaszi (vagy nyári?) virágzó fa, és nem utolsó sorban az óriásira növő, bimbót, virágot, gyümölcsöt egyszerre hozó kaktuszok.

Peta mondta, de a képeken is látszik: az élet tempója is más, mint nálunk: tempósabb, ráérősebb. Kávéházak előtti üldögélés, álldogálás, csevegés. Régi sópárlók, néhány halászathoz szükséges eszköz ezek ember nélkül.

A templomok védőszentjük névünnepén rendezett búcsúja, a nagy húsvéti körmenet látványa is megörökített. A hétköznapiokból pedig a piac nyüzsgése. Sajnos, helyhiány miatt nem fértek már a falra az érdekes, sokszor művészi kopogtatók, vagy a házak számozását helyettesítő „névtáblák”.

„Kész a leltár”- mondhatnám a költővel, ha amatőr, szakszerűtlen tárlatvezetésem mindent felölelt volna, de mentegethetem magam azzal, hogy szerettem volna felfedezni valót hagyni azoknak is, akik a megnyitó után találkoznak először a képekkel. Az sem véletlen, hogy mellőztem a szakmai szempontokat, a jelenlevők többsége valószínűleg jobban ért hozzá, mint én. Pedig mióta a XX. sz. elején a „fényrajz”, a „fényel rajzolás” (ezt jelenti a fotográfia szó) a hatodik művészeti ággá lett, számolnunk kell vele.

De nem tartom szükségesnek azt sem, hogy elmeséljem a fényképészet történetét, a fekete-fehér után a kézzel színezett, majd a színes felvételek megjelenését, vagy azt, hogy az egyik első maradandó fénykép, az 1827-es kilátás a dolgozószobából nyolc órás expozíciós ideje hogyan rövidült le egy kattintásnyira.

És mára eljutottunk odáig, hogy a fotografálás nem csupán témát keres, hanem maga is egy másik művészet témájává, költői képek anyagává válik. Szabó T. Anna Autofókusz című versének zárlatát idézem:

...a szavak

egymásba csúsznak, a látvány szele
egymásba fűjja őket, elrobog
a perc, új képre vált a régi kép,
egymásravitül, szétcsúszik, a szem
fókuszál, exponál, ha lehunyom
egy összevissza mozi kavargó
a sötét hívóvízben, képszavak,
forgószél múzeum, ahol a volt: van.

Ez az a versrészlet, amely ma valamennyiünk számára természetes, értjük és gyönyörködünk eredetiségében. De mit kezdett volna vele Petőfi, akiről egyetlen félig-meddig hiteles dagerrotípiá maradt ránk, és mennyit sejtett volna belőle – mondjuk- József Attila?

Ezen is lemérhetjük, mennyire felgyorsult a világ fejlődése. És ez így van jól.

Induljunk hát az eltűnő idő nyomába a képek segítségével, és köszöntsük Volter Etelkát, Petát „fél évszázados fennállása” alkalmából, de közben ne felejtsük el Virrasztó Jolika szavait, amivel magát biztatta születésnapján: „Lányok! Egy 50 éves nő – az még csaj!” S közben tanúi lehetünk egy új iskolai hagyomány kialakulásának is: kerek évfordulón az alkotó pedagógus bemutatkozhat tágabb körben is. Tavaly Girst Ádám, az idén Volter Etelka.

Várjuk a folytatást.

Köszönöm, hogy meghallgattak.